

ΡΥΘΜΟΙ

Εισαγωγή

Είναι δύσκολο να μεταδοθεί η έννοια του ρυθμού ενός κομματιού απ' το χαρτί, αλλά θα κάνουμε μια προσπάθεια (αφιερωμένο στους αρχάριους φίλους του kithara.gr). Το εγχείρημα γίνεται ακόμη δυσκολότερο διότι δεν υπάρχει κάποιο ευρέως αποδεκτό πρότυπο στη σημειολογία (notation) των ρυθμών. Στο διαδίκτυο υπάρχουν πολλοί και διαφορετικοί τρόποι αναπαράστασης, προσαρμοσμένοι κυρίως στις ανάγκες κάθε οργάνου (π.χ. drums, κρουστά κ.λ.π.). Έτσι λοιπόν θα προσπαθήσουμε κι εμείς να φτιάξουμε κάποιο απλό και κατανοητό τρόπο αναπαράστασης (προσαρμοσμένο στις ιδιαιτερότητες της κιθάρας), και θα δίνουμε προεκτάσεις όπου είναι δυνατό.

Κατευθείαν στο ψητό:

Ο πρώτος ρυθμός-παράδειγμα που παραθέτουμε είναι:

Ρυθμός (2/4)

8 8 8 8
T | T |
B1 K B5 K
v v v v

Επεξήγηση:

1. Ρυθμός (2/4):

Οι αριθμοί οι οποίοι βρίσκονται στην αρχή κάθε μέτρου (είναι ο **ρυθμός** του κομματιού) καθορίζουν το πλήθος και τη διάρκεια των «χτυπημάτων» που πρέπει να κάνει ο μουσικός για να ανταποκριθεί ρυθμικά στο κομμάτι. Στο παραπάνω σχήμα ο **ρυθμός** του πρώτου μέτρου (και του κομματιού) είναι 2/4 (διαβάζεται **2 τέταρτα**). Το κλάσμα λοιπόν του ρυθμού ενός κομματιού σημαίνει ότι: Ο αριθμητής του κλάσματος (π.χ. 2) ορίζει το πλήθος των «χτυπημάτων» τα οποία βρίσκονται σε κάθε μέτρο (δηλαδή εδώ 2 χτυπήματα). Ο παρανομαστής (π.χ. 4) ορίζει τη σχετική διάρκεια κάθε χτυπήματος (π.χ. διάρκεια ενός τετάρτου το καθένα). Πρακτικά, ο απλούστερος τρόπος μετρήματος γίνεται με το πόδι – χτυπάμε το πόδι στο έδαφος, ισόχρονα – και είναι ο εξής:

- Α. Βλέπουμε τον παρανομαστή του ρυθμού (π.χ. 4), και καταλαβαίνουμε ότι το κάθε χτύπημα του ποδιού ισοδυναμεί με χρονική αξία 1/4 (π.χ. αξία ενός τετάρτου).
- Β. Βλέπουμε τον αριθμητή του ρυθμού (π.χ. 2), και καταλαβαίνουμε ότι χτυπώντας 2 φορές το πόδι μας έχουμε καλύψει το πρώτο μέτρο του τραγουδιού. (τα επόμενα δυο χτυπήματα καλύπτουν το δεύτερο μέτρο κ.ο.κ.)

2. 8 8 8 8:

Τα 4 οχτάρια σημαίνουν 4 χτυπήματα ογδόου (4 χτυπήματα του 1/8 το καθένα). Στο συγκεκριμένο παράδειγμα, τα χτυπήματα ογδών παίζονται ως εξής:

- Το πρώτο όγδοο στη Θέση (στο «πέσιμο») του πρώτου χτυπήματος του ποδιού.
- Το δεύτερο όγδοο στην Άρση (στο «σήκωμα») του πρώτου χτυπήματος του ποδιού.
- Το τρίτο όγδοο στη Θέση (στο «πέσιμο») του δεύτερου χτυπήματος του ποδιού.
- Το τέταρτο όγδοο στην Άρση (στο «σήκωμα») του δεύτερου χτυπήματος του ποδιού.

Άλλα χτυπήματα που θα συναντήσετε είναι:

- 4 (χτυπήματα του 1/4ου το καθένα)
- 8 (χτυπήματα του 1/8ου το καθένα)
- 16 (χτυπήματα του 1/16ου το καθένα)
- 32 (χτυπήματα του 1/32ου το καθένα)

Η (σχετική) διάρκεια κάθε χτυπήματος έχει ως εξής: ένα χτύπημα του 1/4 (ενός τετάρτου) είναι ισόχρονο (διαρκεί το ίδιο) με 2 χτυπήματα του 1/8 (ενός ογδόου) ή με 4 χτυπήματα του 1/16 (ενός δεκάτου έκτου) κ.ο.κ.

3. T | T |:

Ένδειξη τονισμένου (T) ή άτονου (|) χτυπήματος. Τα τονισμένα χτυπήματα (συνήθως) γίνονται στη Θέση (στο «πέσιμο») του μετρήματος με το πόδι ενώ τα άτονα στην Άρση (στο «σήκωμα») του μετρήματος με το πόδι).

4. B1 K B5 K:

Ένδειξη τι είδους χτυπήματα μπορεί να είναι αυτά (π.χ. προς τα πάνω, μόνο μπάσσο κ.λ.π.). Και έχουμε:

- **B1**: Χτύπημα Μπάσου. Χτυπάμε την κύρια νότα της συγχορδίας (π.χ. χτυπάμε ΛΑ Μπάσο στη συγχορδία ΛΑ Μινόρε)
- **B5**: Χτύπημα Μπάσου. Χτυπάμε την Πέμπτη νότα της συγχορδίας (π.χ. χτυπάμε ΜΙ Μπάσο στη συγχορδία ΛΑ Μινόρε – Η ΜΙ είναι η πέμπτη βαθμίδα της ΛΑ)

- **B7**: Χτύπημα Μπάσου. Χτυπάμε την έβδομη νότα της συγχορδίας (π.χ. χτυπάμε ΣΟΛ Μπάσο στη συγχορδία ΛΑ Μινόρε – Η ΣΟΛ είναι η έβδομη βαθμίδα της ΛΑ)
- **K**: Χτύπημα Καντίνι: Χτυπάμε και ταυτόχρονα και τις τρεις κάτω χορδές με το δείκτη, τον μέσο και τον παράμεσο.
- **i**: Χτύπημα δείκτη (στην Τρίτη χορδή – ΣΟΛ)
- **m**: Χτύπημα μέσου (στην δεύτερη χορδή – ΣΙ)
- **a**: Χτύπημα παράμεσου (στην Πρώτη χορδή – ΜΙ)
- **m+a**: Ταυτόχρονο χτύπημα μέσου και παράμεσου (αντίστοιχα στη δεύτερη και πρώτη χορδή)
- **--**: Παύση (σταματάμε τις χορδές)

5. v ^ v ^:

Ένδειξη για τη φορά της πέννας, " v " = φορά προς τα κάτω, " ^ " = φορά προς τα πάνω. Στους περισσότερους ελληνικούς ρυθμούς συνήθως η πένα πάει συνέχεια προς τα κάτω σε όλα τα χτυπήματα. Σε αυτή την περίπτωση δεν υπάρχει καμία επεξήγηση σχετικά με τη φορά της πέννας στο ρυθμό. Σε μερικούς όμως γρήγορους ρυθμούς η πένα μπορεί να έχει και αντίστροφο χτύπημα (προς τα πάνω). Σε αυτή την περίπτωση σημειώνεται και η φορά της πέννας κάτω από κάθε χτύπημα.

Έτσι συνοψίζοντας, το παράδειγμα του ρυθμού μας ερμηνεύεται ως εξής:

Ρυθμός (2/4)

```

8   8   8   8
T   |   T   |
B1  K   B5  K

```

Ο ρυθμός είναι 2/4 που σημαίνει 2 χτυπήματα (τετάρτου) με το πόδι.

- Το πρώτο χτύπημα είναι ογδόου, τονισμένο, στην κύρια νότα της συγχορδίας (μπάσο) και παίζεται στο πέσιμο του πρώτου χτυπήματος.

- Το δεύτερο χτύπημα είναι επίσης ογδόου, άτονο, γίνεται με τα «καντίνια» - τις τρεις κάτω χορδές- και παίζεται στο σήκωμα του πρώτου χτυπήματος. κ.ο.κ.

Ένα τραγουδι-παράδειγμα που παίζεται κατ' αυτό τον τρόπο είναι το «Ένα το χελιδόνι» του Μ. Θεοδωράκη.

ΡΥΘΜΟΙ 2/4

Χασάπικο (2/4)

```

8   8   8   8
T   |   T   |
B1  K   B5  K

```

Παραδείγματα: Ζορμπάς, Όλοι οι ρεμπέτες του Ντουινά - Μ. Βαμβακάρης, Σήκω χόρευε συρτάκι - Γ. Ζαμπέτας.

Σχόλια: Το Χασάπικο εκτελείται αργά. Όμοιος ρυθμός είναι και το «**Μάρς**» μόνο που παίζεται πολύ πιο γρήγορα (π.χ. Το σφαγείο – Μ. Θεοδωράκης)

Διευκρίνιση: Τα όγδοα μπορεί να μη διαρκούν όλο το χρόνο τους και να είναι "κοφτά":

Παραλλαγή με "strum"

```

8   8   8   8
T   |   T   |
S   K   B5  K

```

Στη θέση του B5 μπορεί να είναι και το B1 ανάλογα τι ταιριάζει σ' εκείνο το σημείο του τραγουδιού.

Και εδώ με μικρή παραλλαγή, τα όγδοα 2ο και 4ο μπορεί να μην διαρκούν όλο το χρόνο τους (πιο κοφτά):

Σούστα (2/4)

8 16 16 8 8
T | | T |
B1 K K B5 K
v v ^ v v

Παραδείγματα: Η μεγάλη πλειοψηφία των νησιώτικων τραγουδιών μας
Σχόλια: Κυρίως νησιώτικος ρυθμός. Τα 2 δέκατα έκτα παίζονται στο σήκωμα του πρώτου χτυπήματος (αντικαθιστούν / είναι ισόχρονα με το 1 όγδοο του προηγούμενου ρυθμού)

Σούστα - παραλλαγή:

8 16 16 8 8
T | | T |
S K K B5 K
v v ^ v v

Σχόλια: Το "v" δηλώνει χτύπημα προς τα κάτω, το "^" προς τα πάνω.

Πεντοζάλης (2/4)

8 16 16 8 8
T | | T |
B1 - K B5 K

Παραδείγματα: Κυρίως τραγούδια της Κρήτης
Σχόλια: Ρυθμός πολύ διαδεδομένος στην Κρήτη. Παίζεται γενικά γρήγορα. Το πρώτο δέκατο έκτο της Σούστας αντικαθίσταται με παύση. Το δεύτερο δέκατο έκτο παίζεται μόλις η άρση του πρώτου χτυπήματος αρχίσει να «κατηφορίζει» (πηγαίνει προς τη δεύτερη θέση)

Μπάλος (2/4)

8+16 8+16 8
T | |
B1 K K
v ^ ^

Παραδείγματα: Μεσ του Αιγαίου τα νησιά - Παραδοσιακό
Σχόλια: Νησιώτικος ρυθμός. Παίζεται με μέτρια ταχύτητα, σχετικά κοφτά. Είναι δύσκολο να μετρηθεί με το πόδι εξ' αιτίας των τονισμένων χτυπημάτων στα Καντίνια. Το "8+16" δηλώνει "παρεστιγμένο όγδοο", δηλ. όγδοο με τον χρόνο του προσαυξημένο κατά το μισό, δηλ. ένα όγδοο συν ένα δέκατο έκτο.

Ικαριώτικη Παραλλαγή (2/4)

8 8 16 16 8
| T | | |
B5 B1 K K K
v v v ^ v

Παραδείγματα: Χρόνια και χρόνια τώρα τριγυρνά - Παραδοσιακό
Σχόλια: Νησιώτικος ρυθμός. Παίζεται με μέτρια ταχύτητα, επίσης κοφτά. Είναι ίσως ευκολότερο να αρχίσει το μέτρημα από το δεύτερο χτύπημα (B1).

Ηπειρώτικο (2/4)

Το Ηπειρώτικο (Πωγωνίσιο) συνήθως παίζεται σαν αργό "μπαγιό" (ή "μπαγιόν") ή κάνοντας αλλαγές με διάφορες παραλλαγές αλλάζοντας από το ένα στο άλλο στίλ:

8 16 16 8 8 (Bayon*)
T | | T |
B1 K K B5 K **μερικά μέτρα έτσι και μετά:**

16 16 16 16 8 8 (παραλλαγή 1)
T | | | T |
B1 K K K B5 K **αλλά και μετά:**

16 16 16 16 16 16 8
T | | | T | |
B1 K K K B5 K K **(παραλλαγή 2)**

Παραδείγματα: Στης πικροδάφνης τον ανθό - Παραδοσιακό με διάφορες παραλλαγές και περάσματα που συνηθίζονται στο ρυθμό. Το ακόρντο είναι Am7 και δεν αλλάζει καθόλου, κανονικά θα πήγαινε και C στην αλλαγή αλλά στο βορειοηπειρώτικο στίλ συνηθίζουν να μένουν συνέχεια στο Am7 σε πάρα πολλά τραγούδια και να δίνουν στον τραγουδιστή την ευχέρεια να κινηθεί όπως θέλει. Άλλος λόγος είναι αυτή η βορειοηπειρώτικη περίεργη πολυφωνία που συμφωνεί καλύτερα με το Am7.

Σχόλια: Ηπειρώτικος ρυθμός. Παίζεται με μέτρια ταχύτητα. Οι αλλαγές αυτές δεν ακολουθούν κάποιον συγκεκριμένο κανόνα αλλά εξαρτώνται από τη διάθεση του οργανοπαίχτη. Στο κάτω - κάτω δημοτικά είναι, οι δημιουργοί τους δεν τα 'γραφαν σε παρτιτούρες! Έχω την εντύπωση ότι ο πρώτος ρυθμός (και ο πιο απλός - Bayon) πρέπει να 'ναι πιο κοντά στην παράδοση.

* Την ονομασία "Bayon" τη βρήκα σε ένα βιβλίο του Τσιτσάνη και αναφέρεται στο τραγούδι "Τα λιμάνια" ("Το πλοίο θα σαλπάρει...") και είναι ακριβώς ο ίδιος ρυθμός από άποψη αξιών τουλάχιστον.

Βέβαια μερικές φορές δεν είναι μόνο οι αξίες που δίνουν το όνομα σε ένα ρυθμό αλλά και το τέμπο (ταχύτητα) π.χ. χασάπικο και χασαποσέρβικο. Και το μπαγιόν αν παιχτεί γρήγορα γίνεται σούστα.

ΡΥΘΜΟΙ 3/4

Οι ρυθμοί αυτοί έχουν 3 χτυπήματα του ενός τετάρτου (με το πόδι) σε κάθε μέτρο.

"Ηπειρώτικο Στα τρία" (3/4)

8 8 8 8 8 8
T | | T | |
B1 K K B5 K K

Παραδείγματα: Μωρή κοντούλα λεμονιά - Παραδοσιακό

Σχόλια: Ηπειρώτικος ρυθμός. Παίζεται αργά, σχετικά κοφτά. Όμοιος ρυθμός είναι το **Βάλς** το οποίο παίζεται «πιο ομαλά» και λίγο ταχύτερα.

Παραλλαγή (3/4)

8 16 16 16 16 8 16 16 16 16
T | | | | T | | | |
B1 i m a m B5 i m a m

Παραδείγματα: Της Αγάπης αίματα - Μ. Θεοδωράκης

Σχόλια: Για πρακτική σε δακτυλισμούς

ΡΥΘΜΟΙ 4/4

Οι ρυθμοί αυτοί έχουν 4 χτυπήματα του ενός τετάρτου (με το πόδι) σε κάθε μέτρο. Είναι το πιο διαδεδομένος Ρυθμός (τα περισσότερα Rock, Blues αλλά και κλασικά κομμάτια είναι γραμμένα σε 4/4).
Tip: Μπορούμε να παίξουμε 4/4 παίζοντας δύο φορές τους ρυθμούς των 2/4.

Shake (σέϊκ !!) (4/4)

4 4 16 16 8 8 8
T T | T T | |
B1 K B5 B1 K B5 B7

Παραδείγματα: Το Σχολείο - OLYMPIANS, Ο γέρο-νέγρο Τζιμ - Μ. Λοίζος
Σχόλια: Πολύ εντυπωσιακός ρυθμός. Παίζεται σχετικά γρήγορα.

Soft Rock (4/4)

8 16 16 8 16 16 8 16 16 8 16 16
T | | T | | T | | T | |
B1 i m a m i B5 i m a m i

Παραδείγματα: Πολλές σύγχρονες Rock μπαλάντες
Σχόλια: Παίζεται σχετικά αργά.

Soft Rock - Παραλλαγή (4/4)

8 8 8 8 8 8 8 8
T | T | T | T |
B1 i m+a i B5 i m+a i

Παραδείγματα: Πολλές σύγχρονες Rock Μπαλάντες
Σχόλια: Παίζεται σχετικά αργά. m+a είναι παίξιμο του μέσου και του παράμεσου ταυτόχρονα.

Soft Rock - Παραλλαγή2 (4/4)

8 32 32 32 32 8 16 16 8 32 32 32 32 8 16 16
T | | | | T | | T | | | T | |
B1 i m i m a m i B5 i m i m a m i

Παραδείγματα: House of the Rising Sun - Animals
Σχόλια: Παίζεται σχετικά αργά. Τα τριακοστά δεύτερα παίζονται (και τα 4) στην άρση του πρώτου και του τρίτου χτυπήματος - σχετικά δύσκολος δακτυλισμός.

ΣΥΝΘΕΤΟΙ ΡΥΘΜΟΙ

Οι ρυθμοί αυτοί βασίζονται σε χτυπήματα του ενός ογδού και τους μετράμε πολύ δύσκολα. Πολλά τραγούδια του νέου κύματος έχουν σύνθετους ρυθμούς.
(5/8) αργό, για εξάσκηση:

8 8 8 8 8
T | | T |
B1 K K B5 K

Παραδείγματα: Τζαμάϊκα - Μ. Λοίζος , Εγερτήριο (Ήλιε ήλιε αρχηγέ) - Δ. Σαββόπουλος
Σχόλια: Όλα τα ογδοά παίζονται ισόχρονα.

(8/8)

8 8 8 8 8 8 8 8
T | | T | | T |
B1 K K B1 K K B5 K

Παραδείγματα: Έλα μαζί μου – Λ. Παπάς , Κάποιος γιορτάζει – Λ. Παπάς
Σχόλια: Όλα τα όγδοα παίζονται ισόχρονα. Ισοδύναμος ρυθμός με με 4/4.

(9/8)

8 8 8 8 8 8 8 8 8
T | | T | T | T |
B1 K K B5 K B1 K B5 K

Παραδείγματα: Μη μιλάς άλλο για αγάπη - Δ. Σαββόπουλος
Σχόλια: Όλα τα όγδοα παίζονται ισόχρονα.

ΛΑΪΚΟΙ ΚΑΙ ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΟΙ ΡΥΘΜΟΙ

Οι λαϊκοί και παραδοσιακοί μας ρυθμοί μετρώνται επίσης πολύ δύσκολα. Μαθαίνονται με παραδείγματα...

Τσιφτετέλι (Maqsum) (2/4 ή 4/4)

16 8 16 8 8
T T | T |
B1 K K B5 K

Παραδείγματα: Ανέβα στο τραπέζι μου, Πότε Βούδας πότε Κούδας - Βαγιόπουλος/Ρασούλης.
Σχόλια: Υπάρχουν πάρα πολλές παραλλαγές.

Καλαματιανό 1 (7/8), βασική μορφή

4+8 4 4
T T T
K K K

Σχόλια: Συνήθως παίζεται στα αρχικά δύο μέτρα, μετά ακολουθεί κάποια παραλλαγή.
Παραδείγματα: Μαντήλι καλαματιανό, Η γερακίνα.

Καλαματιανό 2 (7/8), συνηθισμένη μορφή

4 8 4 4
T | T T
B1 K B5 K

Παραδείγματα: Μαντήλι καλαματιανό, Η γερακίνα

Καλαματιανό 3 (7/8)

8 8 8 8 8 8 8
T | | T | T |
B1 K K B5 K B1 K

Καλαματιανό 4 (7/8)

4   4   4+8
T   T   T
K   K   K

Σχόλια: Σε αντίθεση με τις προηγούμενες παραλλαγές, τα 7/8 είναι 2+2+3, δηλ. το τριπλό χτύπημα είναι στο τέλος του μέτρου, ανάποδα από το συνηθισμένο Καλαματιανό. Γνωστός και σαν Καλαματιανό "Λάζικο".
Παραδείγματα: Παλαμάκια - Γιώργος Μητσάκης, Το πάπλωμα - Γιώργος Μητσάκης.

Καλαματιανό 5 (7/8)

8   8   8   8   8   8   8
T | T | T | |
B1 K B5 K B1 K K

Σχόλια: Παραλλαγή του Καλαματιανού 4 (2+2+3) παραπάνω.

Ζεϊμπέκικο 1 (9/8)

8   16   16   8   8   8   16   16   8   8   8
T | | T | T | | T T T
B1 K K B5 K B1 K K B5 K K

Σχόλια: Ο ρυθμός του ζεϊμπέκικου που συνηθιζόταν περισσότερο σε παλιότερα τραγούδια, π.χ. παλιά ρεμπέτικα.
Παραδείγματα: Το πρώτο μισό από το "Ζεϊμπέκικο της Ευδοκίας" του Μάνου Λοΐζου (στη συνέχεια αλλάζει στο Ζεϊμπέκικο 2 παρακάτω).

Ζεϊμπέκικο 2 (9/8)

16   8   16   8   8   16   8   16   8   8   8
T T | T | T T | T T T
B1 K K B5 K B1 K K B5 K K

Σχόλια: Η πιο συνηθισμένη μορφή του Ζεϊμπέκικου σήμερα. Όταν λέμε Ζεϊμπέκικο χωρίς άλλο προσδιορισμό, εννοούμε αυτό.
Ο ίδιος ρυθμός μπορεί να συναντηθεί σε πολύ πιο γρήγορο τέμπο και μοιάζει σαν δυο μέτρα τσιφτετέλι με ένα παραπάνω ογδοο στο τέλος του 2ου μέτρου. Δεν παύει όμως να είναι ζεϊμπέκικο (λέγεται "γρήγορο ζεϊμπέκικο").
Παράδειγμα 1: Το δεύτερο μισό από "Το ζεϊμπέκικο της Ευδοκίας" του Μάνου Λοΐζου. (Το πρώτο μισό θα το βρείτε παραπάνω στο "Ζεϊμπέκικο 1").
Παράδειγμα 2: Γρήγορο ζεϊμπέκικο: "Ο Τραμπαρίφας" (Μιχάλη Σογιούλ - Αλέκου Σακελλάριου, Χρήστου Γιαννακόπουλου).

Καμηλιέρικο Ζεϊμπέκικο (9/8)

8   16   16   8   16   16   8   16   16   8   8   8
T | | T | | T | | T T T
B1 K K B5 K K B1 K K B5 K K

Παραδείγματα: Το Βαπόρι απ την Περσία - Β. Τσιτσάνης

Απτάλικο Ζείμπέκικο (9/8)

16 8 16 8 8 16 8 16 8 8 8
T | | T T | T | T T T
B1 K K B5 K K B1 K B5 K K

Παραδείγματα: Πίνω και μεθώ.

Σχόλια: Υπάρχουν κι άλλες παραλλαγές του Απτάλικου.

Αντικρουστό Ζείμπέκικο (Σμύρνης) (9/8)

8 16 16 8 16 16 8 8 16 16 8 8
T T | T | T T | | | |
B1 K K B5 K B1 K K B5 K K K

Παραδείγματα: Μισιρλού - Παραδοσιακό

Καρσιλαμάς (9/8)

8 8 8 8 8 8 8 8 8
T | T | T | T | |
B1 K B5 K B1 K B5 K K

Παραδείγματα: Για κοίτα απόψε ένα κορμί

Τσάμικος 1 - απλοϊκή μορφή

4 8 8 8 8
T | | T |
B1 K K B5 K

Παραδείγματα: Παπαλάμπραινα - Παραδοσιακό

Σχόλια: Παίζεται αργά, σχετικά κοφτά. Αυτή είναι η απλοϊκή μορφή, εμφανίζεται εδώ περισσότερο για λόγους ευκολίας στο μέτρημα. Σπάνια παίζεται έτσι.

Τσάμικος 2 - Συνηθισμένο στίλ

8+16 16 8 8 8 8
T | | | T |
B1 K K K B5 K

Σχόλια: Το "8+16" (με τελεία) είναι όγδοο παρεστιγμένο δηλ. 1/8 + τη μισή αξία του δηλ. 1/8 + 1/16.

Τσάμικος 3 - Συνηθισμένο στίλ - παράδειγμα:

8 4 8 8 8
T | | T |
B1 S K B5 K

Σχόλια: Όπου "S" (Strum) σημαίνει ότι σέρνουμε την πένα στις χορδές με κατεύθυνση προς τα κάτω, κάπως αργά ώστε να ξεχωρίζουν οι νότες μεταξύ τους και όχι με ένα χτύπημα όλες μαζί.

Έχω την εντύπωση ότι το πιο συνηθισμένο στίλ παιξίματος είναι το 3ο.

Πάντως δεν είναι απίθανο να το ακούσετε και έτσι:

Τσάμικος 4 - Παραλλαγή

8	16	16	8	8	8	8
T					T	
B1	K	K	K	K	B5	K
v	v	^	v	v	v	v

Σχόλια: Το "v" δηλώνει χτύπημα προς τα κάτω, το "^" προς τα πάνω.

ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΟΙ ΘΡΑΚΙΩΤΙΚΟΙ ΡΥΘΜΟΙ

Είναι κυρίως ρυθμοί κρουστών, αλλά τους παραθέτω για ενημέρωσή σας... Παίζονται γρήγορα και πολύ δύσκολα.

Ζωναράδικος (12/8)

4	8	8	8	8	4	8	8	8	8
T					T				
B1	K	K	K	K	B5	K	K	K	K
ή	i	m	a	m		i	m	a	m
v	v	^	v	^	v	v	^	v	^

Μπαϊντούσκα (Κουτσός) (5/8)

8	8	8	8	8
T		T		
B1	K	B5	K	K

Σχόλια: Σε αντίθεση με τα 5/8 που είδαμε παραπάνω, αυτά τα 5/8 παίζονται 2 + 3.

Συγκαθιστός (9/8)

4	8	8	4	8	8	8
T			T			
B1	K	K	B5	K	K	K
v	v	^	v	v	^	v

Μαντηλάτος (7/8)

4	8	8	8	8	8
T			T		
B1	K	K	B5	K	K

ΓΙΑ ΠΡΟΧΩΡΗΜΕΝΟΥΣ...

Λεβέντικος (16/8)

4 4 4 4+8 4+4 4+8
T | T | T |
B1 K B5 K B1 K

Σχόλια: Ένας από τους πιο δύσκολους ρυθμούς που έχουμε στον ελληνικό χώρο, από την περιοχή της Φλώρινας, με καθαρά βαλκανικές επιρροές. Είναι σύνθετος ρυθμός και το μέτρο του αποτελείται από ένα μέτρο 9/8 (2+2+2+3) συν ένα μέτρο 7/8 (2+2+3).

Παρόμοιοι σύνθετοι ρυθμοί είναι συνηθισμένοι στην περιοχή της Μακεδονίας.

Γενικά σχόλια:

- Όλοι οι παραπάνω ρυθμοί ελέγχονται ως προς την ορθότητά τους. Είναι κυρίως ότι θυμόμουν από μαθήματα που είχα. Κάθε διόρθωση είναι όχι απλά δεκτή αλλά και επιθυμητή.
- Επίσης καλό θα ήταν να συμπληρωθεί το παρόν από όποιον θέλει είτε με παραδείγματα είτε με άλλους ρυθμούς.
- Ο τρόπος παράστασης των ρυθμών ελπίζω να γίνεται κατανοητός.
- Απευθύνεται κυρίως σε όποιους παίζουν κιθάρα με τα δάχτυλα αν και υπάρχουν βοηθητικά στοιχεία και για αυτούς που παίζουν με πένα